

Uppdragsrapport - läkemedelsgenomgångar Öckerö kommun

Genom avtal mellan Öckerö kommun och Apoteket Farmaci har screening av läkemedelsanvändning och läkemedelsgenomgångar utförts på patienter boende på Solhöjden, Bergmans demensboende och patienter inskrivna i hemsjukvården. I inledningen av uppdraget genomfördes också utbildningen "Läkemedel och äldre" för vårdpersonal.

Läkemedelsgenomgångarna genomfördes i team bestående av läkare, sjuksköterska, omvårdnadspersonal samt apotekare. Läkare från både Öckerö vårdcentral och Hönö vårdcentral medverkade. Inför läkemedelsgenomgångarna fick apotekaren tillgång till uppgifter om patienten och apotekaren analyserade och förberedde förslag på åtgärder. Förslagen diskuterades i teamgenomgång, där läkaren beslutade vilka åtgärder som skulle göras. Patienten följdes upp av läkare, sjuksköterskor och omvårdnadspersonal. Cirka 2 månader efter läkemedelsgenomgången meddelades apotekaren information om uppföljningen. Apotekaren dokumenterade genomförda åtgärder och utfall. Apotekare Anna Printzell arbetade med uppdraget för Apoteket Farmaci.

Screeningar genomfördes på 108 patienter med avseende på Socialstyrelsens kvalitetsindikatorer för äldre. För de patienter som utifrån screeningen var i störst behov av läkemedelsgenomgång, rekommenderades läkemedelsgenomgång av apotekaren. Screening (med eller utan rekommendation om läkemedelsgenomgång) skickades till patientansvarig sjuksköterska samt till ansvarig läkare. De patienter som ansågs ha mest nytta av en läkemedelsgenomgång valdes tillsammans med patientansvarig sjuksköterska ut och läkemedelsgenomgång planerades in för dessa patienter.

Läkemedelsgenomgångar (LMG) har utförts och utvärderats för totalt 17 st individer (LMG för 19 patienter påbörjades, varav 2 avled före utvärdering) under tidsperioden oktober 2010 – april 2011. Medelåldern var 88 år. I genomsnitt hade varje individ 13 läkemedel (regelbundna + vid behov). Antalet läkemedel efter läkemedelsgenomgång minskade med 2 läkemedel per individ. Den genomsnittliga läkemedelskostnaden per individ och år var ca 17 000 kr före och ca 15 000 kr efter läkemedelsgenomgången.

Hur många av individerna hade minst ett läkemedelsrelaterat problem?

	Alla individer som fick läkemedelsgenomgång	Individer med minst 1 st läkemedelsrelaterat problem
Antal	17 st	15 st (88 %)
Könsfördelning	kvinnor 76 %, män 24 %	kvinnor 80 %, män 20 %
Genomsnittlig ålder	kvinnor 89 år, män 85 år	kvinnor 88 år, män 84 år

Antal läkemedel före och efter läkemedelsgenomgång

	Före läkemedelsgenomgång	Efter läkemedelsgenomgång
Regelbunden dosering (reg)	9,9	8,6
Vid behovs dosering (vb)	3,4	2,7
Totalt antal läkemedel	13,3	11,3

Individer med 10 eller fler, samt 20 eller fler läkemedel.

	Före läkemedels- genomgång	Efter läkemedels- genomgång	Differens
Antal individer med 10 eller fler läkemedel (reg + vb)	15 st	12 st	-3 st
Antal individer med 20 eller fler läkemedel (reg + vb)	0 st	0 st	0 st

Läkemedelsrelaterade problem (LRP)

Ett läkemedelsrelaterat problem (LRP) är en händelse eller omständighet kopplat till läkemedelsbehandlingen som faktiskt eller potentiellt kan påverka utfallet av denna.

Nedan visas LRP kategorier, åtgärder och resultat från läkemedelsgenomgångarna. En djupare analys är sedan gjord på de 5 vanligast förekommande LRP-kategorierna och vilka läkemedel som orsakar dessa problem.

Fakta:

Totalt har 51 st LRP identifierats hos 15 st individer.

88 % av alla individer hade ett eller flera LRP.

Antal utförda åtgärder: 46 st.

Antal utvärderade åtgärder: 45 st.

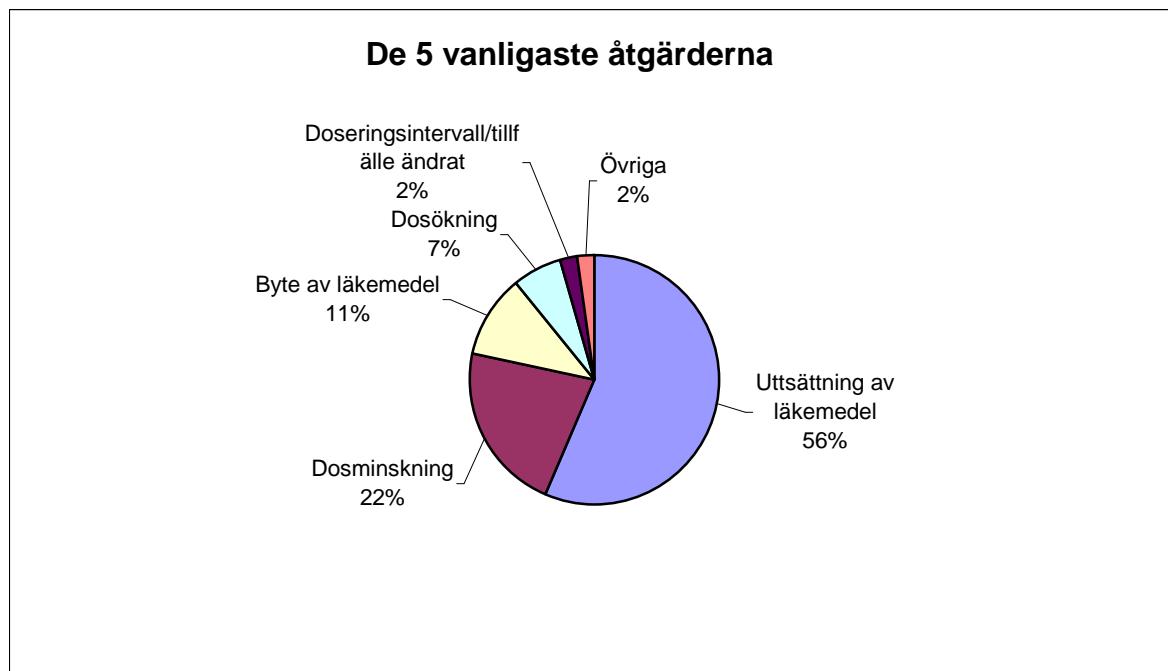
Fördelning av LRP inom de olika kategorierna

Tabellen visar vilka LRP som framkommit under läkemedelsgenomgången.

LRP-kategori	Andel av total	Antal (st)
Indikation saknas/oklar	49%	25
Otillräcklig effekt	18%	9
Varning/försiktighet	10%	5
Läkemedlet förskrivet i för hög/låg dos	10%	5
Interaktion	6%	3
Biverkning	4%	2
Ej rekommenderat preparatval enl rek.lista	2%	1
Ej rekommenderat terapival	2%	1

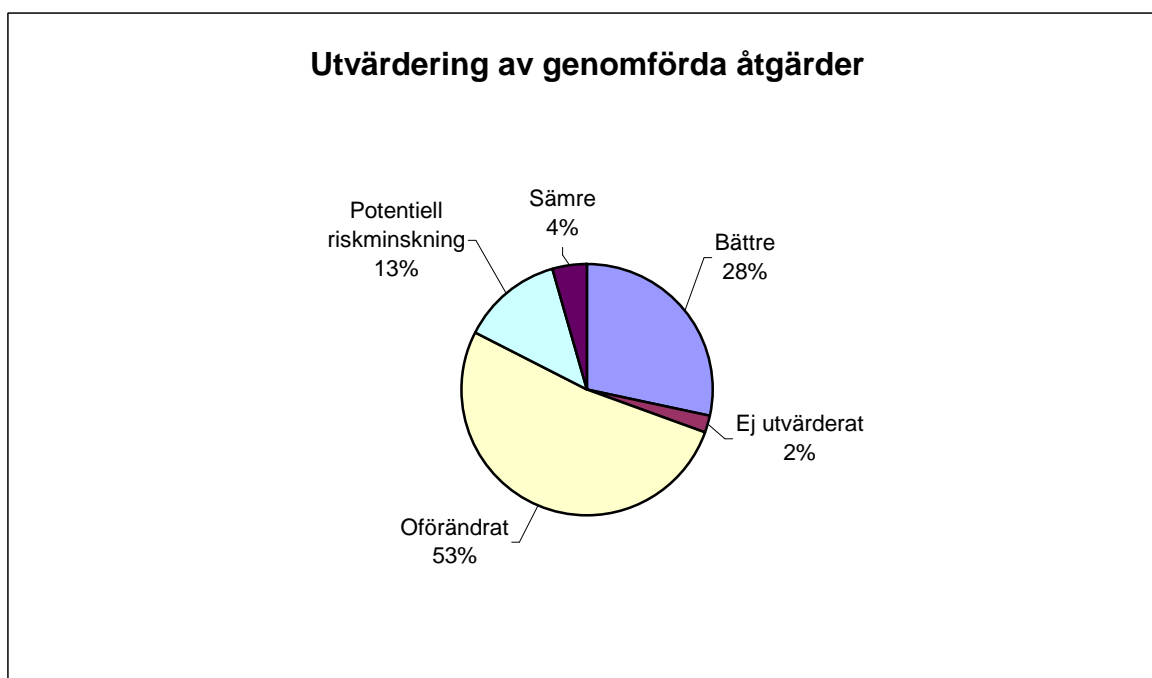
Hur har LRP åtgärdats?

Diagrammet visar fördelningen mellan de fem vanligast förekommande åtgärderna. Resterande åtgärder summeras under "övriga åtgärder". De åtgärder vi inte fått återkoppling om är exkluderade.

Vilka blev resultaten av utförda åtgärder?

I de fall som den genomförda åtgärden utvärderats så kategoriserades den i "bättre", "potentiell riskminskning", "sämre" eller "oförändrat". De åtgärder som ej hunnit/kunnat utvärderas redovisas i kategorin "ej utvärderat".

Vilka läkemedel orsakar läkemedelsrelaterade problem?

Följande tabell visar de läkemedelssubstanser som förekom mest i samband med de fem vanligaste läkemedelsrelaterade problemen.

		Andel av tot	Antal (st)
LRP	Indikation saknas/oklar	49%	25
Läkemedelssubstans	Omeprazol	8%	4
Läkemedelssubstans	Citalopram	8%	4
Läkemedelssubstans	Zopiklon	6%	3
Läkemedelssubstans	Furosemid	4%	2
Läkemedelssubstans	Propiomazin	4%	2
LRP	Otillräcklig effekt	18%	9
Läkemedelssubstans	Oxazepam	6%	3
Läkemedelssubstans	Citalopram	4%	2
Läkemedelssubstans	Metformin	2%	1
Läkemedelssubstans	Glibenklamid	2%	1
Läkemedelssubstans	Quetiapin	2%	1
LRP	Varning/försiktighet	10%	5
Läkemedelssubstans	Metformin	2%	1
Läkemedelssubstans	Glibenklamid	2%	1
Läkemedelssubstans	Tolterodin	2%	1
Läkemedelssubstans	Morfin	2%	1
Läkemedelssubstans	Oxazepam	2%	1
LRP	Läkemedlet förskrivet i för hög/låg dos	10%	5
Läkemedelssubstans	Acetylsalicylsyra	2%	1
Läkemedelssubstans	Digoxin	2%	1
Läkemedelssubstans	Enalapril	2%	1
Läkemedelssubstans	Orfenadrin, kombinationer	2%	1
Läkemedelssubstans	Pregabalin	2%	1

Förändringar i kvaliteten enligt Socialstyrelsens indikatorer för god läkemedelsterapi hos äldre.

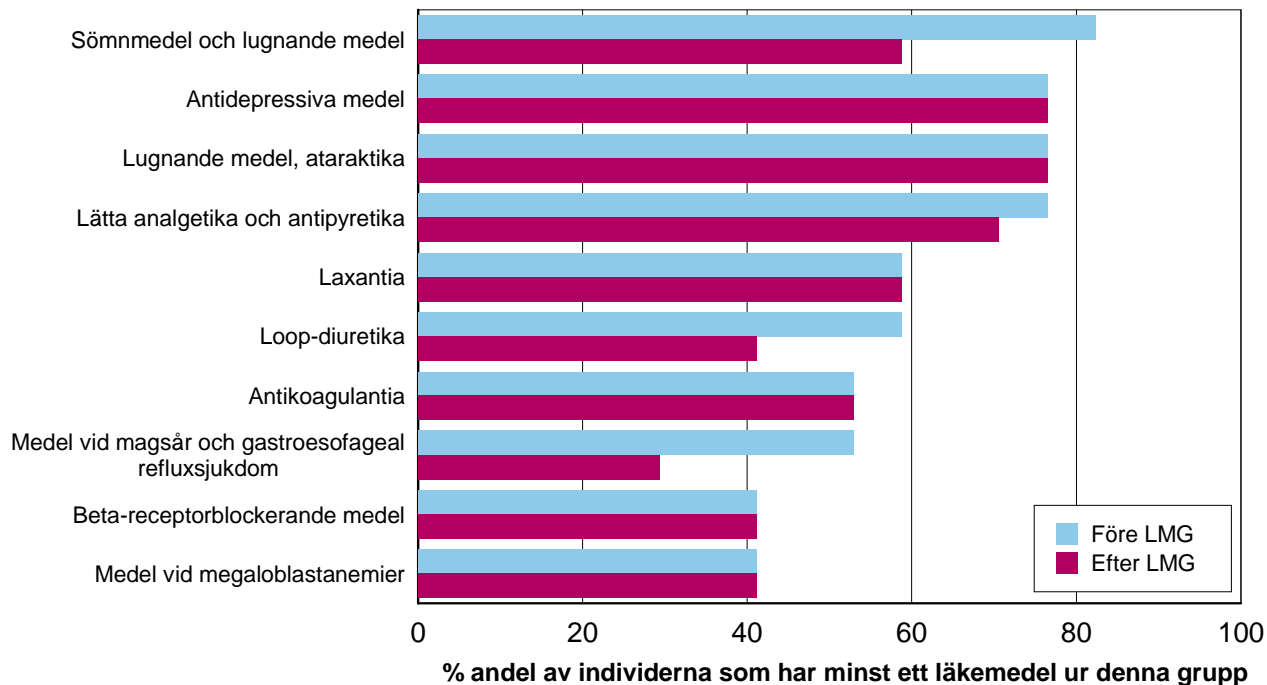
I tabellen nedan visas de indikatorer (irrationell och olämplig/riskfylld behandling) som teamet eller apotekaren har bedömt som relevanta i det enskilda fallet. För mer information om "Indikatorer för god läkemedelsterapi hos äldre", se www.socialstyrelsen.se.

Andel av individerna 75 år eller äldre med minst ett läkemedel som ger utslag på indikatorn:

Kvalitetsindikator	Före läkemedels- genomgång		Efter läkemedels- genomgång	
1.1 Preparat som bör undvikas om inte särskilda skäl föreligger Läkemedel med betydande antikolinerga effekter	19%	(3 st)	6%	(1 st)
1.2 Preparat vars användning kräver en korrekt och aktuell indikation Loop-diuretika	13%	(2 st)	0%	(0 st)
1.2 Preparat vars användning kräver en korrekt och aktuell indikation Opioider	13%	(2 st)	0%	(0 st)
1.2 Preparat vars användning kräver en korrekt och aktuell indikation Protonpumpshämmare	25%	(4 st)	0%	(0 st)
1.2 Preparat vars användning kräver en korrekt och aktuell indikation SSRI	38%	(6 st)	19%	(3 st)
1.3 Olämplig regim Antipsykotika	13%	(2 st)	6%	(1 st)
1.3 Olämplig regim Sömnmedel	19%	(3 st)	0%	(0 st)
1.4 Olämplig dosering ASA > 75 mg	6%	(1 st)	0%	(0 st)
1.5 Polyfarmaci Tre eller fler psykofarmaka	82%	(14 st)	53%	(9 st)
1.8 Läkemedel och vissa symtom Fall	6%	(1 st)	0%	(0 st)
1.8 Läkemedel och vissa symtom Kognitiv störning	19%	(3 st)	6%	(1 st)
2.10 Depression Lugnande/sömnmedel utan antidepressivum	6%	(1 st)	0%	(0 st)
2.5 Diabetes, typ 2 Metformin inkl komb	6%	(1 st)	0%	(0 st)
2.5 Diabetes, typ 2 Sulfonureider över 80 år	6%	(1 st)	0%	(0 st)
1.7 Läkemedel och njurfunktion	19%	(3 st)	6%	(1 st)
Läkemedelskombinationer som kan leda till interaktioner av klinisk betydelse	6%	(1 st)	6%	(1 st)

Vilka läkemedelsgrupper var vanligast?

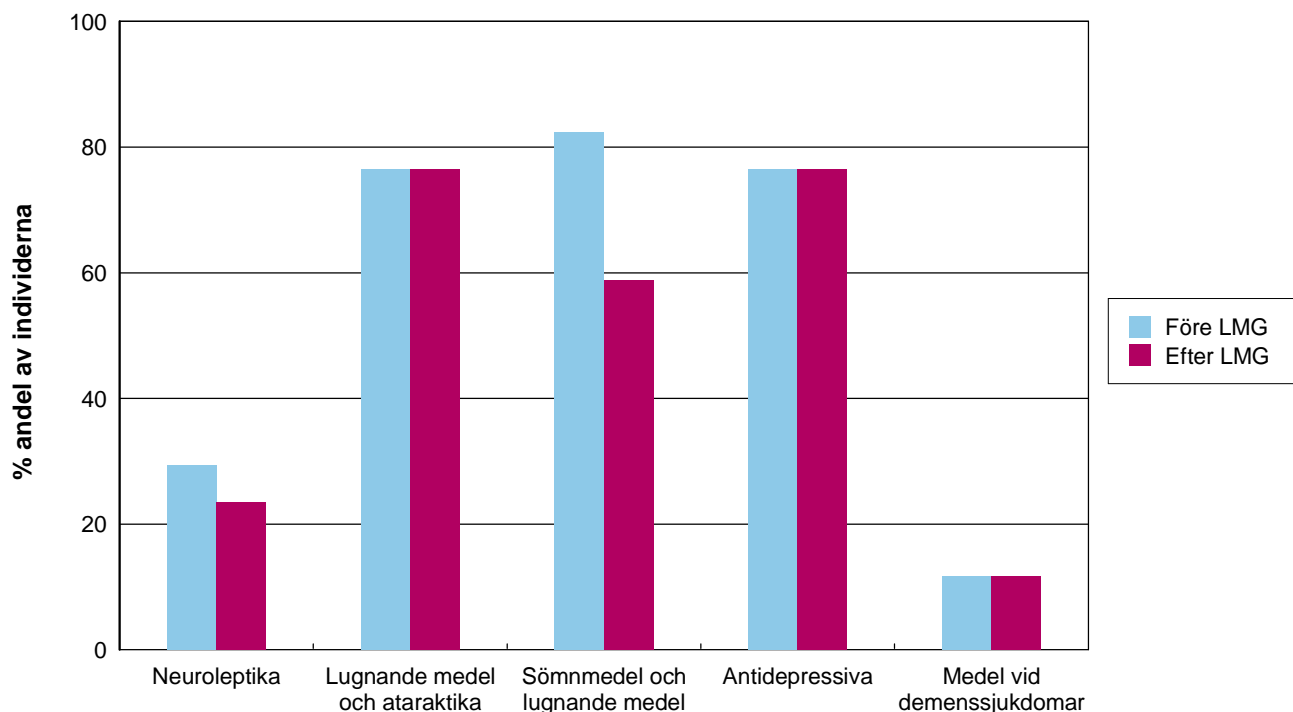
Nedan visas de vanligast förekommande läkemedelsgrupperna före samt hur dessa grupper förändrats till efter läkemedelsgenomgången. Diagrammet och tabellen beskriver den totala användningen (reg + vb) i procent respektive antal.

Läkemedelsgrupp	Före läkemedelsgenomgång		Efter läkemedelsgenomgång	
Sömnmedel och lugnande medel	82%	(14 st)	59%	(10 st)
Antidepressiva medel	76%	(13 st)	76%	(13 st)
Lugnande medel, ataraktika	76%	(13 st)	76%	(13 st)
Lätta analgetika och antipyretika	76%	(13 st)	71%	(12 st)
Laxantia	59%	(10 st)	59%	(10 st)
Loop-diuretika	59%	(10 st)	41%	(7 st)
Antikoagulantia	53%	(9 st)	53%	(9 st)
Medel vid magsår och gastroesofageal refluxsjukdom	53%	(9 st)	29%	(5 st)
Beta-receptorblockerande medel	41%	(7 st)	41%	(7 st)
Medel vid megaloblastanemier (B12)	41%	(7 st)	41%	(7 st)

Användningen av psykofarmaka

Nedan visas användningen av psykofarmaka före och efter läkemedelsgenomgång. Diagrammet och tabellen beskriver den totala användningen (reg + vb) i procent respektive antal.

Läkemedelsgrupp	Före läkemedelsgenomgång	Efter läkemedelsgenomgång
Neuroleptika	29% (5 st)	24% (4 st)
Lugnande medel och ataraktika	76% (13 st)	76% (13 st)
Sömnmedel och lugnande medel	82% (14 st)	59% (10 st)
Antidepressiva	76% (13 st)	76% (13 st)
Medel vid demenssjukdomar	12% (2 st)	12% (2 st)

Tre eller fler psykofarmaka

14 av 17 patienter var ordinerade tre eller fler psykofarmaka före LMG. Efter LMG var 9 av 17 patienter ordinerade tre eller fler psykofarmaka.